

УДК 821.161.2
К59

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

- © Кокотюха А. А., 2023
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2023
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2023

ISBN 978-617-15-0165-2

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

*Жовтневий ритуал. — Одяг зі скрині. —
Вампір у Києві. — Фертик. —
Життя скінчилося.*

1

Жовтень. Із усіх осінніх місяців Анна Вольська любила його найбільше. Знала тих, кого ця пора занурювала в журбу й викликала безпричинний смуток. Серед них був Іван, її покійний — *підступно вбитий три місяці тому*, — чоловік.

Найкращому слідчому київської розшукової поліції не можна впадати в іпохондрію, нагадувала раз по раз Анна. Адже злочинці всіх мастей собі того не дозволяють, тож лише вичікують, поки на Івана накотить традиційна жовтнева млявість та слабкість. На що Вольський завжди відповідав: «Поки ти в мене є — лиходіям спокою не буде, хай би там у якому стані мене не застали», — і пригортав дружину до себе та легенько торкався губами її лоба, перед тим здмухнувши набік каштанове пасмо.

Якщо це бачила Христина — завмирала, грайливо затулялася долонею й так само грайливо визирала з-під неї, по-доброму й трохи заздрісно всміхаючись. Від усмішки

5

її кругле лице розтягувалося, нагадуючи свіжоспечений млинець. А Іван підігрував їй: повертав голову, підморгував, тулив указівний палець до вуст і сичав: «Тс-с-с-с...»

Та в іншому Вольський не грав, не кривив душею й визнавав правоту дружини. Анні він завдячував стрімким зростанням на службі та статусом одного з найкращих поліцейських слідчих, і поза сумнівом — найкращим серед молодих. Про неймовірні Іванові успіхи заговорили, коли йому пішов лише двадцять дев'ятий, за два роки до трагічної загибелі, свідком якої жінці судилося стати. А вона ж пішла під вінець не лише через кохання, хоча насправду вважала почуття головною причиною: Анна бачила в чоловікові перспективу, й у потрібний момент лише трошки підштовхнула, прискорила процес.

Табель про ранги, який склався не лише в поліції, а й загалом на казенній службі ще за царя Гороха, вимагав від молодих вдовольнятися малим, глибоко дихати носом. Поважати чини та звання, хай за ними й не стоять особливі заслуги. Та переважно писати й носити списані папери з кабінету в кабінет. Жодна ініціатива тут не віталася. Іванові ж від усього цього ставало тісно й задушно — та на противагу нічого висунути не міг. Гласні й негласні обмеження ганяли його замкненим колом.

І якось Анна зацікавилася злочиним, над яким молодий слідчий сушив голову. Обоє розуміли: справу Вольському передали саме тому, що в ній дуже легко загрузнути. Вбивство й пограбування самотньої вдови, куренівської міщанки, видавалося до нудного буденним. А саму жертву за життя не помічали навіть найближчі сусіди. Та проте Анна підбила Івана вчинити службове порушення — принести додому всі документи щодо цієї справи.

Просиділа над ними всю ніч. Коли відіспалася, попросила Христю заварити такої міцної кави, як та навчилася, сіла в крісло з плетивом і до кінця дня сплела три мереживні серветки. І попросила чоловіка передати цей презент Цвіркунові.

Так поза очі називали в управлінні головного слідчого розшукової поліції Юлія Марковича Харитонова. Їх місяць тому познайомив Іван на Володимирській гірці, під час молебню з нагоди хрещення Русі. Побачивши цього високого худого добродія, Анна без пояснень зрозуміла природу прізвиська, яке, звісно, чула від чоловіка, але змогла собі пояснити, побачивши людину наживо. Вищий за будь-кого із середнім зростом, Харитонов під час розмови змушений був нахилитися, мовби ламаючись навпіл, чим дуже нагадував великого цвіркуна.

До серветок Вольський зробив Юлію Марковичу ще один подарунок: версію щодо вбивства на Подолі, у якому до нього вгрузали двоє старших та досвідченіших слідчих. Харитонов просто не зміг його перервати. Роздивлявся химерне, незвичне мереживо й слухав спершу машинально, для годиться, не вловлюючи суті. Та щойно до нього дійшло — стрепенувся, нечемно жбурнув серветки на зелений оксамит свого службового столу, обізвав Івана божевільним казкарем, навіть указав на двері. Але вже наступної миті зупинив, звелів повернутися, сісти й повторити наново. Неспішно, пояснюючи кожен висновок, обґрунтовуючи кожне слово.

Звісно, Іван Дем'янович Вольський ані тоді, ані потім не проговорився про Анну — адже керувався її міркуваннями, здогадами, версіями. По суті дружина, не встаючи з крісла й не випускаючи з рук плетива, якщо не повністю розкривала злочини замість чоловіка, то ретельно

аналізувала факти, припускала, робила висновки й давала напрямки подальшого слідства. Іванові та поліцейським агентам лишалося йти вказаними стежками, брати показані сліди — і завжди розкривати злочини, котрі вважалися найскладнішими.

Маленький — чи навпаки, великий — родинний секрет Вольських донедавна знала тільки Христя Попович. Далека чоловікова сільська родичка з-під Лохвиці служила в них: так Іван вволив слізне прохання двоюрідного брата. А той клопотався навіть не за рідну доньку — Христина доводилася йому племінницею. Її родина після пожежі опинилася в скруті, там було чотири доньки, тож прилаштувати в Києві бодай старшу означало суттєво допомогти.

Вольський таку можливість мав. Зробившись знаменитим завдяки гострому Анніному розумові, він також дістав і пристойну платню. Це давало можливість платити Христині стільки, аби та могла відсилати додому більшу частину грошей. Проте Анна від самого початку категорично не приймала слів *служниця* й *покоївка*. Називала Христю своєю помічницею. А віднедавна — ще й компаньйонкою.

Після Іванової загибелі Вольська в один момент залишилася без засобів до існування. Їй належала якась невеличка пенсія. Також могла давати уроки німецької та французької в жіночій гімназії або приватно. Проте рівень життя все одно критично падав. Платити Христині як раніше вона вже не могла. Навіть не так: Анна *взагалі* не мала змоги платити помічниці, бо Вольські не робили заощаджень. Тож гроші, які лишилися, станули б іще до Покрови. Згорьована, розгублена Анна не знайшла нічого кращого, ніж піти на аудієнцію до Харитонова й розкрити

їхню з чоловіком таємницю, наївно запропонувавши поліції свої послуги в розкритті складних злочинів.

Не те щоб Цвіркун їй не повірив. Навпаки, під тиском доказів визнав і правоту Вольської, і її таланти. Але саме правда й стала на заваді. Бо довелося б погодитися: голова однієї жінки двадцяти восьми років варту, без перебільшення, доброї половини всього штату слідчих київської розшукової поліції. До всього, завважив тоді Харитонов, родина Вольських потрапила *на олівець* Охоронного відділення. Не київського — столичного, Санкт-Петербурзького.

Справді, Іван у колі близьких друзів дозволяв собі висловлювати думки, котрі за великого бажання можна було б назвати українофільськими. Хоча насправді цим красивим модним словом, мов фіговим листочком, прикривалося свідоме *мазепинство* — зрадницькі, сепаратистські погляди, неприпустимі для чиновника державної служби. Тим паче не можна поліцейському слідчому навідуватися на Безаківську¹, до книгарні «Київської старовини»². Її — так Анні сказали прямо, — не доходять руки закрити, хоч приводів маса: щодня там товчється політично неблагонадійний елемент.

Вольська була надто мудра, аби тоді швиденько згорнути небажану для себе розмову й повернутися додому ні з чим. Рук не склала, чоловікового вбивцю знайшла

¹ Вулиця Безаківська — тепер вулиця Симона Петлюри в Києві. — Тут і далі примітки автора.

² Книгарня української книги в Києві. Створена з ініціативи засновників та видавців історико-етнографічного та літературного часопису «Київська старовина», який виходив двома мовами — українською та російською. Попри неполітичний зміст, вважався українофільським, тож відчував на собі особливий цензурний тиск.

самотужки. Точніше, з допомогою випадкових людей, котрих спершу не приймала й не сприймала і які незабаром зробилися ледь не найкращими друзями. Та історія трапилася спекотного київського липня, два з гаком місяці тому, а здавалося — пів життя минуло. Хоча насправді у свої двадцять вісім Анна Вольська відтоді лише почала нове життя, хай досі не була готова усвідомити це.

Тож нинішній жовтень був першим за п'ять минулих літ без Івана. І першим, коли Анні вже не треба було пояснювати чоловікові своє ставлення до другого місяця осені. А вона завжди робила це з охотою й задоволенням. До віршування хисту не мала, як до хатнього господарства й куховарства. Через те вважала свій погляд на багряну пору чимось на кшталт вірша в прозі.

Звучало це так:

— Жовтень, Іване світ Дем'яновичу, — найчесніший. От вересень який? Брехливий, оманливий. Спершу дощить, аж тут раз — бабине літо, надія на повернення тепла. Так, мене часом утомлює київська літня спека. Але ж і вона чесна. Нічого, крім пекучого сонця й вуличного пилу не обіцяє, нічим іншим не придурюється, лишається собою. Вересень морочить голову, ну чисто як твій підозрюваний на допиті. Чи візьми листопад: холодний, брудний, непривітний. Як захоче — теж прикинеться. Тільки вже не літом, а зимою. Жовтень — чесний, Іванку. Він тихий, стриманий, не теплий, не холодний. І дуже-дуже вродливий, гарно вбраний. Ще й дає час та натхнення зупинитися й подумати, хто як прожив цей рік. Озиратися є куди. Дивитися вперед і будувати далекі плани — марно.

Стоячи на ганку сьогодні, першого жовтня тисяча дев'ятсот другого року, Анна Вольська проговорила це

подумки, кутаючись у вишиту вигадливими візерунками шаль і дивлячись на сад, котрий повільно й упевнено робився золото-багряним. Яблуневе листя тихо падало на дах улюбленої альтанки, де Анна любила гойдатися в кріслі, пити чай із варенням, іноді, під настрій, присмачуючи маленьким келишком Христиної наливки. А ще — плести, займаючи руки й звільняючи голову для роздумів над черговою непростою задачкою.

Івана нема — але потреба розкривати злочини нікуди не поділася. Не сказати, що Анну це аж так тішило. Адже детективні практики вже кілька разів ледь не коштували життя їй, Христині й іще кільком віднедавна не чужим особам. Поки вона мудрувала в кріслі з плетивом, а чоловік носив у дзьобі потрібні відомості, ризику не відчувала. Навпаки, чулася захищеною й сприймала свої вправи як гру, забавку, не інакше. Але варто було відкласти спиці, відкинути картатий плед, устати й вийти на пошуки самотужки — одразу відчула на власній шкурі, як воно, пхати носа в чужі страшні таємниці.

Та Вольська визнавала: сама собі нагадує капризну дитину, котра вже не раз обпікала руку — і все одно вперто лізе у вогонь. Бо він теплий і горить красиво, грає барвами, лоскоче нерви, дійсно небезпечний. Або того метелика, якого тягне до гарячого нищівного полум'я.

Є щось привабливе в небезпеках.

Віддавши нарешті жовтню належний ритуал, Анна провела долонею по обличчю, мовби стираючи мрійливий сентиментальний шар. Скинула шаль, повісила на зігнуту ліву руку. Кинула на сад уже зовсім інший, прагматичний хазяйський погляд — Христі тут є шматок роботи.

І повернулася до будинку.

Час прояснити з Христиною ще одну невеличку справу.

